

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Foro Competenti. Titvlvs II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

CLEMENTINARVM

LIBER SECVNDVS.

DE JUDICIIS.

TITVLVS PRIMVS.
CAPIT. I.

Constitutio Bonifacii, que habet, quod citationes etiam extra dies solennes publica facte, de mandato Pape, in audientia litterarum Apostolicarum, vel papali palatio, affixe januis majoris ecclesie, in quo Papa cum curia sua degit, arceant citatum, ac si ad eum personaliter devenissent: restringitur ad eos, qui impediunt, ne ad eos possit citatio pervenire, vel quorum domicilium tute non potest adiri. Ioannes Andreas.

Clemens V. In Concilio Vienensi.

D Vm a Bonifacius Papa VIII. predecessor noster constituit, ut citationes auctoritate Apostolica de personis quibusvis, ac etiam undecunque ad instar edictorum in albo pratoris propositorum, etiam extra dies solennes, in quibus Romani Pontifices processus consueverunt facere generales, ipso Papa specialiter & ex certa scientia id mandante factis, in Apostolicarum audientia publica litterarum, vel in papali palatio, publice postmodum majoris ecclesie loci, in quo Romanus Pontifex cum sua curia residet, januis affigendæ, sic valeant atque arceant citatos post lapsum terminum 6, quem (considerata distantia locorum) citationibus ipsis apponi convenit competentem, ac si ad eos personaliter devenissent. Quia vero statutum ipsum rationabiliter editum, propter malitiam temporis tunc instantis, nonnullis nimis rigorosum videtur: Nos rigorem ipsum mansuetudine temperantes, idem statutum & prefatum modum citandi restringimus ad illos tantum, & in illis locum volumus sibi vendicare, qui faciunt, impediunt, vel procurant per se vel per alios quoquo modo, ne ad eos possit citatio pervenire: vel quorum domicilia sive loca non possunt tute liberè adiri. Porro ei, quod circa citationes absentium, iam diebus solennibus, quam aliis, ecclesia Romana diversis ex causis interdum facere consuevit, per presentem constitutionem seu modificationem, in nullo volumus derogari.

CAP. II.

In causis etiam penitentibus beneficiis, decimarum, matrimonialibus, & usurarum, & ipsas tangentibus, procedi potest simpliciter & de plano, absque iudiciorum strepitu & figura. Ioannes Andreas.

Idem.

Dispensiosam prorogationem litium (quam interdum ex subtili ordinis iudicarii observatione causatum docet experientia provenire) restringere in sub-

a Modus citandi per edictum in forma huius Clement. locum habet in solo Papa, ut not. hu. Zabarella. eum videtur. b aliter. c In quodam manuscripto ita: Ecclesia Rom. diversis ex causis processus interdum, &c.

scriptis casibus cupientes: Statuimus, ut in causis super electionibus, postulationibus, vel provisionibus, aut super dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, vel prebendis, seu quibusvis beneficiis ecclesiasticis, aut super decimis, ad quarum etiam prebationem possunt, qui tenentur ad eas, pramoniti censura ecclesiastica coerceri, nec non super matrimonii vel usuris, & eas quoquo modo tangentibus ventilandis, procedi valeat de cetero simpliciter & de plano, ac sine strepitu iudicii & figura: Volentes non solum ad futura negotia, sed ad presentia, & adhuc etiam per appellationem pendencia hoc extendi.

DE FORO COMPETENTI.

TITVLVS II.
CAP. I.

Concedit concilium certo casu Episcopi expulsi à suis sedibus, quod in locis aliarum diocesium, servata forma, quam tenent post se procedere contra expulsores, consiliarios, & fautores, & inter subditos sui dicere. Io. And.

Clemens V. In Concilio Vienensi.

Quarevis sacris canonibus sit generaliter interdictum, ne quis Episcopus jurisdictionem in diocesi exerceat aliena: nos tamen Episcopis, qui a suis sedibus protervia impiorum expulsi non audent propter metum persequentium in suis civitatibus vel diocesium, aut earum parte aliqua residere, nec jurisdictionem ad se spectantem per se vel per alium inibi exercere: ne injuria in eorum expulsionem ipsorum irrogata ecclesie hoc pretextu remaneat impunita, duximus indulgendum, ut in diocesium alienis, in civitatibus videlicet, vel locis insignibus suis ecclesiasticis vicinioribus, in quibus potuerunt securè morari, & jurisdictionem suam liberè exercere possint, contra suos expulsores, & eorum in hac parte consiliarios & fautores (dummodo civitates, vel loca huiusmodi eisdem expulsores, consiliarios, & fautores sint lectura, & ipsi personaliter vel ad domum, si hoc tute fieri valeat: alioquin publice in ecclesia cathedrali loci vel domicilii eorundem citati fuerint) liberè procedere, prout iustitia sua debet.

Si vero dicti Episcopi auti non fuerint huiusmodi suos expulsores, vel eorum consiliarios & fautores dicto modo citare, vel ipsi malitiosè impedimentum præsterint, ne poterint sic citari: licitum sit eisdem Episcopis, ut expulsores, consiliarios, & fautores eisdem diebus aliquibus dominicis vel festivis, cum populus con- venerit ad divina, ut sic facta citatio ad eos pervenire verisimilius a præsumatur, citent vel citari faciant publice in ecclesiis civitatum vel locorum insignium prædictorum, & procedant deinde contra ipsos, si citati taliter statuto ipsis peremptorio termino competenti coram eisdem Episcopis noluerint comparere, ac si citati legitime aliàs extitissent.

Eisdem etiam Episcopis indulgemus, ut inter suos subditos (ne ob defectum iustitiæ dispendium aliquod patiantur) possint in diocesis alienis, in quibus moram traxerint (dummodo per se vel per alium hoc in suis propriis diocesis, facere non audeant, vel non possint) jurisdictionem suam omnimodam exercere. Ita tamen, quod subditi, qui expulsores vel eorum fautores, aut consiliarii non fuerint, ultra duas dietas à sine suæ diocesis non trahantur. Volumus insuper, ut ante omnia à diocesis locorum, in quibus moram traxerint, petant licentiam in præmissis: quam si obtinere nequiverint, procedant nihilominus, prout superius est expressum. Sanè si prædicti Episcopi asseruerint, se non fuisse autos præfatos expulsores, consiliarios, vel fautores, personali- ter, vel ad domum, aut publice (ut præmittitur) in eorum ecclesia cathedrali citare: vel ipsos malitiosè præstitisse impedimentum, ne per eos poterint sic citari, aut quod in suis diocesis jurisdictionem per se vel per alium contra ipsos exercere nequeant, vel non audent: stari super his volumus asserionibus eorundem. Ipsi districtus injungentes, sub interminatione divini iudicii, ne circa præmissa contra conscientiam quicquam mendaciter aut dolosè asserant vel confingant. Eorundem autem Episcoporum sententias & processus, quos in præmissis casibus, in aliis diocesis duxerint faciendos, denuncient, seu denunciari faciant, per suas diocesis vicini Episcopi, cum ab eis fuerint requisiti. Per præmissa quoque nullum ex transcurso temporis quancunque, vel aliàs quoquo modo locorum diocesis vel aliis quibuscunque jurisdictionem habentibus in locis præmissis, in quibus prædicti Episcopi sic expulsi jurisdictionem (ut prædicitur) exercere, præjudicium generetur.

DE CAUSA POSSESSIONIS & proprietatis.

TITVLVS III.

CAP. I.

In causa beneficii delata etiam per appellationem ad curiam, utraque pars potest petitorium et possessorium intentare. Et ante causæ conclusionem potest spoliatus suspensio petitorio, vel adversariis, possessorium proseguere. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vicensi.

Causa à beneficii per appellationem ad sedem apostolicam legitime devoluta, tam appellanti, quam appellato licere decernimus, nedum petitorium, sed & possessorium intentare. Et in spoliantis odium ante causæ conclusionem suspendere petitorium à se, & ad adversario intentatum, in solo possessorio procedendo.

a Al. verisimiliter. b al. nequibunt. c al. præmittitur. d Vide Paul. de Cast. consil. 277. lib. 1. & de intellectu, Covarruviam lib. 1. Var. resol. c. 16. num. 13.

DE DOLO ET CONTUMACIA.

TITVLVS IV.

CAP. I.

Appellanti ante definitivam, etiam à definitiva, licet ab ipso citato vel non, appellare potest: nisi prima appellatio fuerit irrita manifeste, quo casu non appellat, tanquam manifestum contumacia. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vicensi.

SI ante a definitivam sententiam, à iudice qui appellando recedat, & iudex suæ appellationi non deferens, eo citato, vel etiam non citato ulterius in causa procedens, contra ipsum etiam abente sententiam definitivam promulget, poterit idem appellans à dicta sententia, intra tempus debitum appellare. Nisi ejus prima appellatio esset irrita manifeste.

VT LITE PENDENTE NIL INNOVETUR.

TITVLVS V.

CAP. I.

Si duo litigantes super beneficio moriantur: si uterque in curia, vel solus possidens, vel neutri possidens alter tantum, alter alibi moriente: ad Papam, & in controversi casu ad vicarium spectat collatio, si ad alterum beneficium pertinet. Si autem alter tantum moritur, si superstes, vel alius, cuius successi, alter proseguatur, ex futuro eventu apparebit, ad quem collatio spectat. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Vicensi.

SI duobus in Romana curia, super beneficio collato litigantibus, in eadem curia mori contingat utrumque, collationem huiusmodi beneficium Romanum Pontificem: si vero extra dictam curiam, ad ordinarium decernimus pertinere: nisi forsitan aliter eis in dicto beneficio jus haberet. Quod si unum in dicta curia, alterum vero extra mori contingat: si moriens in curia beneficium possidebat, ad Romanum Pontificem: si vero alius, ad ordinarium pertinet collatione prædicta. Neutro autem ipso beneficium possidente, erit Romanus Pontifex, propter suam potestatem prærogativam, in collatione huiusmodi præferendus. Si vero, alter tantummodo, sive possessor, sive petentor, sit superstes, vel alius, cuius interit, collatione nihilominus proseguatur (cum interim beneficium de quo conferri non possit) ad quem collatio eius pertinet, futurus declarabit eventus. Nam si ad defunctum pertinuisse beneficium fuerit declaratum, pertinebit ad Papam, si ille in curia, vel ad ordinarium, si extra curiam sit defunctus. Quod si ad neutrum illud spectasse continebit, ad ordinarium collatio pertinebit. Salva tamen, in præmissis omnibus Rom. Pont. potestate: ad quem ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum plena & libera dispositio, ex suæ potestatis plenitudine noscitur pertinere.

CAP. II.

Lite dicitur pendere, quoad hoc, ut nihil debeat innovari, cum citatio legitime pervenit ad partem, vel per eam facti, quam minus pervenies, cum tali expressione, quod potius instrui super quo conveniatur. Ioan. And.

Idem.

Cum lite pendente nihil debeat innovari, licet quoad hoc pendere censemus, postquam à iudice,

a Not. quod appellari potest ante definitivam, quod est verum indistinctè iure canonico, dum tamen appellatur ex causa rationabilis. cap. de debito. ex. de appell. sed de iure civili non appellatur, nisi in certis casibus. Zabarella. compe.

